

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING „OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging be- draagt f 5.—'s jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad. (Voor de overzeesche gewesten en het buitenland f 6.— per jaar).

ATTENTIE.

De zetel dezer Vereeniging is thans gevestigd Smidswater 10 (bij het Korte Voorhout), Den Haag.

INHOUD: *Attentie.* — Studie-Commissie van „Oost en West”. — Aan onzen lezerskring. — Het derde lustrum van den Volksraad — In Memoriam Professor Mr. Cornelis v. Vollenhoven. — Jaarverslag. — Berichten uit Indië van een eeuw geleden. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdeelingen. — Mededeelingen. — Nagekomen Berichten. — Bestemd voor uitzending naar Ned.-Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met Pensioen. — Mutatiestaat van 3 tot 10 Mei 1933.

Studie-Commissie van „Oost en West”.

I. Gratis voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.

II. Bij betaling van f 15,— per jaar doorlopend toezicht en/of volledige z.g. voogdij-schap, omvattende o.a.:

- a. afhalen van boot of trein;
- b. zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;
- c. volledige behartiging van studiebelangen;
- d. financieel beheer.

Nadere inlichtingen bij den Eersten Ge-delegeerde W. Meijer, Prins Mauritsplein 23, Telefoon 550752.

Aan onzen lezerskring.

Zoals onze leden en andere belangstellenden zullen bemerken, verschijnt het Koloniaal Weekblad, het orgaan der Vereeniging, met dit nummer voor het eerst in een verkleind, handiger formaat. Daardoor wordt aan een in den boezem der Vereeniging herhaaldelijk te kennen ge-geven wensch voldaan, terwijl voorts, ten einde tegemoet te komen aan een eveneens geuit ver-langen, een papiersoort van betere hoedanigheid gebruikt en een grooter lettertype is gebezigd; ook zullen de vellen druks door metalen haakjes bijeengehouden worden en het blad dus zooge-naamd „geniet”, worden verzonden. Een en an-

der bracht voor den uitgever eene niet onaanzienlijke vermeerdering van uitgaven mede en, bijaldien — ook al door de tijdsomstandigheden — de exploitatie van het blad minder gunstige resultaten oplevert, moesten middelen worden gevonden om de hooge onkosten, aan de uit-gave van een wekelijksch orgaan verbonden, te verlagen.

Daarom werd besloten om het aantal vellen druks ongewijzigd te laten, hetgeen — door het kleinere formaat — beteekent: minder ruimte voor den tekst.

De vaste rubrieken blijven, hoewel de meeste bekort moeten worden, alle gehandhaafd, met uitzondering van de rubriek „Van Week tot Week”, welke, naar geoordeeld werd, zonder bezwaar kan vervallen, terwijl in den vervalge in de rubrieken „Kunst, Kunstnijverheid en Huiselijt” en „Uit den Verren Vreemde” niet wekelijks, maar éénmaal per 14 dagen, de daarin gebruikelijke onderwerpen zullen worden behan-deld; deze zullen beurtelings verschijnen.

Met betrekking tot de rubriek „Curaçao” zijn nog besprekingen gaande, naar aanleiding van geuite wenschen, over wijziging van den inhoud.

Voor het overige zal door de opnemng van artikelen van verscheiden aard, getracht worden zooveel mogelijk afwisseling in den inhoud van het blad te brengen en, naar gehoopt wordt, zal de aantrekkelijkheid verhoogd worden door de opnemng — meer dan tot nu toe het geval was — van enkele foto's.

Door de mindere ruimte voor den tekst be-schikbaar, zal verder naar meer beknoptheid dienen te worden gestreefd bij het samenstellen van verslagen van vergaderingen van het Hoofd-bestuur, van jaarverslagen, zoowel die van het Hoofdbestuur, als die der Afdeelingen en van ge-houden voordrachten en vertooningen.

Algeheele verwijdering van advertentiën op de voor den tekst bestemde bladzijden, is nog niet voor uitvoering vatbaar gebleken; op geleide-lijke verbetering in dit opzicht zijn en Dage-lijksch Bestuur en Uitgever evenwel bij voort-during bedacht.

Vertrouwd mag worden, dat de getroffen maatregelen ook inderdaad verbeteringen zullen blijken te zijn, waarmede het Koloniaal Week-blad en daardoor tevens de Vereeniging gebaat zullen zijn.

Overbodig zeker te zeggen, dat het Dagelijksch Bestuur steeds toegankelijk blijft voor het vernemen van wenschen onzer leden ten opzichte van het orgaan der Vereeniging.

HET HOOFDBESTUUR.

Het derde Lustrum van den Volksraad.

Op 18 Mei a.s. zal het vijftien jaar ge-leden zijn dat de toenmalige Gouverneur-Generaal Van Limburg Stryum op plechtige wijze in het voormalige paleis van den Leger-commandant in het Hertogspark te Batavia den Volksraad installeerde. Over het alge-meen geeft een tijdvak van vijftien jaar geen aanleiding voor het schrijven van her-denkingsartikelen, maar de omstandigheden zijn thans toch wel van dien aard, dat er re-den is een oogenblik stil te staan bij de beteekenis van ons Indisch „parlement” nu het zijn derde lustrum heeft bereikt. Vooral in het laatste jaar heeft de Volksraad meer dan ooit van zich doen spreken; het conflict

met de regeering met betrekking tot de onderwijsbegroting, het geval van „De Zeven Provinciën” hebben de belangstelling voor hetgeen in den Volksraad omgaat in het moederland niet weinig verhoogd. De magistrale redevoering, die dr. Meyer Ranneft zeer onlangs heeft uitgesproken, toen hij het voorzitterschap van den Raad neer-legde, heeft ook hier zeer de aandacht ge-trokken. Een eminent leider is met dr. Meyer Ranneft heengegaan en het moet voor de naaste toekomst van den Volksraad van groote beteekenis worden geacht in wiens handen thans den voorzittershamer zal wor-den gelegd.

Toen bij de Wet van 16 December 1916, — na een, wij kunnen wel zeggen vijf-en-twintigjarige voorbereiding —, werd vast-gesteld: „Er is een Volksraad”, stond men, vooral in Indië, — maar ook in vele poli-tieke kringen van het moederland —, vrij sceptisch tegenover de nieuw in het leven geroepen staatsinstelling en toen het nieuwe instituut ten doop gehouden werd, waren de verwachtingen voor de toekomst niet hoog gespannen. Dat de autocratie van het Centra-le Gezag in Indië door de instelling van den Volksraad gebroken was, doordat ook personen en groepen uit de niet-ambtelijke wereld in Indië zich voortaan konden laten gelden, was natuurlijk voor velen een vol-doening, maar toch had men moeite met een antwoord te geven op de vraag hoe deze nieuwe toestand, hoe deze nieuw gescha-pen verhoudingen, zich in de toekomst zou-den ontwikkelen. Het was alles nog zoo vreemd en onwennig. Thans spreekt men over het algemeen met groote waardeering over hetgeen door onze jonge Indische Volks-vertegenwoordiging is tot stand gebracht. Wijlen Prof. Treub heeft zich vergist toen hij destijds den Volksraad typeerde als een failure, waarmede men leelijk in zijn maag zat.

Het is van onnoemelijk veel waarde voor de jonge Indische staatsinstelling geweest, dat zij de leiding heeft gehad van vier emi-nente voorzitters, die aan groote werkkraft een helder inzicht paarden, mannen die den tact hadden om met alle leden, onverschillig van welke partij of van welke nationaliteit, op goeden voet te blijven. Dr. Koningsberger was, — men herinnert het zich —, de eerste voorzitter van den Volksraad. Hij werd op-gevolgd door mr. dr. Schumann, die den voorzittershamer weer overgaf aan mr. Neyt-zell de Wilde, die op zijn beurt den voor-zitterszetel inruimde voor dr. Meyer Ranneft, die nu zeer onlangs is afgetreden. De eerste secretaris van den Volksraad was mr. Cohen Stuart, die zich thans in Den Haag op veler-lei gebied, — o.a. bij het Haagsche Crisis-comité —, zoo zeer verdienstelijk maakt. Wij hadden gelegenheid een dezer dagen kennis te nemen van het oordeel over de huidige positie van den Volksraad van twee zijner vroegere voorzitters, van de heeren dr. Koningsberger en van mr. Neytzell de Wilde en ook van mr. Cohen Stuart, die aan de eerste levensjaren van den Volksraad zulke bijzondere herinneringen heeft. Uiter-aard heeft dr. Koningsberger de ontwikke-ling van den Volksraad steeds met de grootste belangstelling gevolgd en hij is tot de con-clusie gekomen, dat de Volksraad inderdaad is geworden het lichaam, waarin de bevol-

RISICO

Het risico voor U alléén te machtig... samenwerking met duizenden anderen is noodig. Levensverzekering is gezamenlijk risico dragen. Inlichtingen

NILMIJ

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage:
F. J. MAHLMAN
Plaats 31a 5383

**GEMEUBILEERDE
LANDHUISJES TE HUUR**
op de Veluwe, temidden
BOSCH en HEIDE
In voor- en najaar speciaal voordeelige
prijzen. Te bevragen bij 5059
Landgoed Refugium, Elspeet. Tel. 3

Haagsche Steenkolen Mij
v.h. J. KEMPS
le v. d. Boschstraat 4
DEN HAAG
TELEFOON 772180 5094
**SPECIALE PRIJZEN VOOR
LEDEN VAN „OOST EN WEST”**

Café-Restaurant
„HET HOF VAN BERLIJN”
Papestraat 32, Den Haag - Tel. 1-1-7-1-3 — 1-1-0-8-0-8
Zalen voor Partijen en Feesten disponibel.
Het Café-Restaurant voor gedistingeerd publiek
Aanbevelend,
5287 **HENK SLOENHEK**

**Paedologisch
Instituut**
Valeriusplein 11
AMSTERDAM
INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN
MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE JONGENS
Geeft na 4—8 weken observatie paedagogisch advies
aan ouders en voogden omtrent geplaatste pupillen
Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK
Medisch adviseur: Prof. Dr. L. v. D. HORST
Verpleeggeld f 3,50—f 4,50 per dag 5101

king van Indië, voor zooverre zij tot oordeelen op dit gebied bevoegd is, haar vertegenwoordiging ziet en dat zij berekend acht tot de behartiging van haar belangen. Zij draagt die belangen met vertrouwen voor en schroomt ook niet, haar nooden, behoeften, grieven zelfs, voor den Volksraad bloot te leggen. Omgekeerd laat deze nooit na, een en ander met groote toewijding, en dikwijls met ongedacht succes, ter hand te nemen en daardoor in toenemende mate zijn plaats in de Indische gemeenschap te bevestigen. Dat in het betrekkelijk korte tijdsverloop van vijftien jaar een toestand is bereikt, waarin men zich Indië zonder zijn Volksraad nauwelijks meer kan denken, stemt tot voldoening en tevredenheid.

Mr. Neytzell de Wilde, onder wiens voorzitterschap het „College van Gedelegeerden” in het leven werd geroepen heeft de beste herinneringen aan den tijd, waarin hij den voorzittershamer hanteerde, ofschoon in dien tijd vele moeilijkheden, — men denke maar even aan de kwestie der zoogenaamde inlandsche meerderheid! —, waren te overwinnen. Door den Volksraad is altijd, en vroeger, en ook thans in een steeds gejaagder tempo, enorm veel arbeid verzet en veel tot stand gebracht. Als tribune der Indische samenleving, maar niet minder als het lichaam, waar de Indische regeering haar bedoelingen in het openbaar uiteen kan zetten en misverstanden uit den weg kan ruimen, heeft de Volksraad zijn groote beteekenis in de Indische samenleving verkregen en zal het die, naar verwacht wordt, ook in de toekomst behouden. Gebleken is, dat men van vele zijden den Volksraad waardeert en althans erkent als een voor Indië reeds onontbeerlijk geworden centraal lichaam van openbare critiek voor alle bevolkingsgroepen. In de samenleving is het College dieper vastgegroeid dan ooit verwacht werd en naarmate ook de locale gemeenschappen in de Indische maatschappij meer wortel zullen schieten, zal de basis, waarop de Volksraad rust, des te hechter worden en zal zijn waarlijk vertegenwoordigend karakter toenemen.

Men weet, dat de Volksraad o.m. tot taak heeft te beraadslagen over de jaarlijksche begrooting, waarover de Gouverneur-Generaal verplicht is het college te raadplegen en waardoor ieder jaar in den Volksraad op het beleid der Regeering critiek kan worden uitgeoefend. Men verwijt den leden meermalen een teveel aan welsprekendheid, maar een feit is het toch geworden, dat de besprekingen steeds vruchtbaar zijn en dienstbaar gemaakt kunnen worden aan het landsbelang.

Dit alles stemt tot voldoening en het vierde lustrum van ons Indisch „parlement” gaan wij met vertrouwen in.

„Er is een Volksraad” was het historische woord, door Graaf Van Limburg Styrum op den 18den Mei 1918 gesproken. En thans, vijftien jaar later, nu wij zijn arbeid overzien, herhalen wij die woorden: „er is een Volksraad” en wij voegen er aan toe: die voor Indië van groote beteekenis is gebleken. De Volksraad is niet volmaakt, er zijn dingen in en aan, die men anders wenschen zou, maar zijn arbeid verdient lof en waardeering en hij heeft zijn groote beteekenis bewezen voor het economisch en staatkundig leven van Indië.

Binnen de verhoudingen, die de vereniging „Oost en West” ten aanzien van Nederland en Indië wenschelijk acht, heeft de Volksraad zijn eigen plaats ingenomen en de wijze waarop hij zijn taak heeft vervuld, stemt tot groote erkentelijkheid. Vandaar dat wij op zijn verdiensten naar aanleiding van zijn derde lustrum ook op deze plaats de aandacht hebben willen vestigen.

**In Memoriam Professor
Mr. Cornelis v. Vollenhoven**
in leven hoogleeraar in het adatrecht van Nederlandsch-Indië en het Staats- en Administratief recht van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, overleden te Leiden op Zaterdag 29 April 1933.

Een felle slag heeft onverwachts de Leidse Universiteit voorop, getroffen door het zoo plots verscheiden van een harer grootste mannen. Was het heengaan van Kern een buitengewoon gevoelig treffen, deze stierf op tachtigjarigen leeftijd, maar Van Vollenhoven zou eerst 59 worden op 8 Mei 1933, hoeveel had hij nog kunnen geven.

Het was al vroeg in zijn leven vast te stellen, dat de jeugdige Van Vollenhoven een bijzondere toekomst in de wetenschappelijke wereld zou tegemoet gaan: op het gymnasium te Dordrecht onderscheidde hij zich reeds door meer dan gewone bekwaamheden en toen hij op 17-jarigen leeftijd naar Leiden ging, plukte hij de candidaatsexamens in de Semietische letteren en in de rechtsgeleerdheid met het grootste gemak in korten spanne tijds. Zijn literaire neigingen voorshands onderdrukkende — later zou hij nog, behalve andere talen, Maleisch en Javaansch gaan studeeren — ging hij zich ten volle aan de kennis van rechts- en staatswetenschappen wijden en in denzelfden tijd, dat een ander het doctoraal examen in een der beide richtingen behaalde, legde hij beide examens op zeer opvallende wijze af, totdat op Vrijdag 13 Mei 1898, een der merkwaardigste middagen voor den toen 24-jarigen aanbrak: het oogenblik, waarop hij afscheid ging nemen als student van de Leidse Universiteit, na verdediging ten 4 ure van stellingen ter verkrijging van den doctorstitel in de rechtswetenschap en van dien in de staatswetenschappen 1 uur te voren na verdediging van een proefschrift, getiteld: „Omtrek en inhoud van het internationale recht”. De verdediging was in beide uren zoo subliem geweest, dat het voor den Senaat een droef oogenblik is geweest, toen hij, alhoewel de promovendus met cum laude beide doctoraten bekroond zag, door Oppenheim als zijn promotor moest gaan verklaren, dat men Van Vollenhoven met leedwezen zag vertrekken, doch op een spoedig weerzien, omhangen met de hoogleeraarstogahoopte.

En die hartewensch ging al spoedig in vervulling, toen prof. Van Lith stierf en de

Regeering op advies van curatoren, den jeugdigen doctor tot het hoogleeraarsambt riep om les te geven in het Mohammedaans recht en de overige instellingen en gebruiken van Nederlandsch-Indië en voorts in het Staats- en administratief recht van 's Rijks koloniën en overzeesche bezittingen. Het was een gelukkige dag, niet alleen voor Leiden, doch voor de geheele wetenschappelijke wereld, toen Van Vollenhoven na zijn oratie: „exacte wetenschap” in 1901 zijn intree deed aan de Leidsche Alma Mater.

De door hem uitgestippelde voorkeurslijn met betrekking tot het internationale recht zou in schijn door de vakken van zijn leerstoel afgebroken, althans op den achtergrond geschoven worden, doch het tegendeel zou blijken.

Het meest dominerende in de te leeraren stof was verschole in die opsomming van godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken van Nederlandsch-Indië; nu kwam hem zijn candidaats-Semietische letteren te pas, want Arabisch, zijn cultuurgeschiedenis, waardoor de Islâm er vanzelf onder viel, was niet vergeten. Spoedig bleek hem bij het hanteeren van de te doceeren stof, dat hij de geheele wereld moest gaan verbazen met het naar voren schuiven, niet zooals Van den Berg deed van maar steeds Mohammedaans recht, maar van dat Nederlandsch-Indisch volksrecht, waarin geïnfilteerd — ten opzichte van sommige deelen — moslimsch recht en geen identificatie, gelijk tot toen gemeend werd en waartegen Snouck Hurgronje al heftig in het geweer was geweest. Dat volksrecht werd door hem met *adatrecht* van Nederlandsch-Indië aangeduid, een hoogst gelukkige term, die zeer bruikbaar is gebleken te zijn, en dan ook burgerrecht heeft verkregen. Zoo verscheen dan in September 1906 de eerste aflevering van het werk: „het adatrecht van Nederlandsch-Indië” door den uitgever v.h. E. J. Brill, (Leiden), keurig verzorgd. Van Vollenhoven had er dus geen gras over laten groeien en werd het eerste gewrocht met verbazing ontvangen, bij het verder schrijven van het eerste deel, den legger van de huidige gesteldheid van het adatrecht grootendeels omvattende, sloeg de verbazing over in bewondering, die culmineerde in de Thorbecke-medaille, hem in 1918 bij de voltooiing van dit deel verleend. Wie goed leest en herleest de eerste afdeeling (de oriëntering) nog geen 129 bladzijden dik, moet tot het besef komen van het machtig kunnen van den auteur en die stof, de resultante van studien op velelei gebied, die daarin neergelegd, is zoo veel omvattend en toch zoo verkort weergegeven en zoo helder tevens, dat de erkenning moet afgedwongen worden, dat de schrijver een genie was. En toch, hoe eenvoudig en bescheiden was de meester, wie hem van nabij mocht kennen.

En van dezen zich zoo op den achtergrond houdenden man kwam dan het tweede en laatste deel dat Godlof nog in 1931 bijtijds afgewerkt, thans prijkt als het levenswerk van Van Vollenhoven. Het was een gelukkige gedachte van derden om als vervolg-deel zijn verspreide geschriften over adatrecht in eenzelfden trant te doen volgen en zoo zullen eens de drie deelen als monumenten uit het zoo vruchtbare leven van dezen hoogleeraar bewaard blijven.

Als zelfstandige werken dienen vermeld te worden zijn tendenzwerk „De Indonesiër en zijn grond” (herdrukt in 1925) en „Miskenningen van het adatrecht” (1909), beide evenzoo bij v.h. E. J. Brill uitgegeven, terwijl het in 1928 bij genoemde N.V. verschenen: „de ontdekking van het adatrecht”, den meester onbewust naar waarheid afbeeldde. Behalve op de beide titelbladen zal men den naam

van den werkelijken ontdekker van het adatrecht, nergens ontdekken. En toch zonder Van Vollenhoven was het adatrecht nimmer bewust geworden, was stellig het nivelleerende en unificeerende denkbeeld meester geworden van dit terrein en had voorgoed het volksrecht weggevaagd.

Ik zeide boven, dat het maar in schijn was, dat hij het internationaal recht verder liet rusten, immers in 1910 werd het met zoo sterke emotie behandeld en besproken: „roeping van Holland”, dat ons land tot het initiatief nemen noodde tot het vormen van een internationale strijdmacht ter uitoefening van een internationale politie, geboren.

„De drie treden van het Volkenrecht” (1918) trok evenzoo de aandacht, alsmede „de Volkenbond en wij” van 1920 en „Ontwapening” (1921) en de uit de jaren 1924 en 1926 daterende Engelsche opstellen over Huig de Groot's „de jure belli ac pacis”.

Daarnaast bleek koloniaal staats- en administratief recht allerminst verwaarloosd, het tegendeel is voortdurend aanschouwd en talrijke vruchtdragende, tegenstand uitlokkende opstellen waren de resultaten van zijn observaties op dat terrein. Temidden van dezen opbouw, ontbrak voor hem de tijd niet om leidende functies in te nemen in de Koninklijke Academie van Wetenschappen en het Indisch Genootschap en de adatrechtsstichting.

Naast het hem zoo dierbare Leiden ging naar het Koninklijk Instituut voor de Taal en Land en Volkenkunde van N.-I. zijn liefde uit en of hij nu in 't bestuur zat dan wel in de periode verkeerde, dat hij vanwege de statuten geen zitting kon nemen, het bleef hetzelfde, zijn geest waarde daar voortdurend rond, speurende en zinnende om luister aan d'e oude instelling te brengen; daar zal stellig zijn herinnering blijven leven om straks, evenals Kern en de pas ontvallen voorzitter, voor hem, die na die heengegaan is, opgeroepen worden om het werk voort te zetten en aan te sporen tot dubbele inspanning.

Dan daarnaast d'e bereidheid om zijn leerlingen te assistieren tot het schrijven van proefschriften over adatrecht — ik laat de talrijke op het gebied van Koloniaal Staats- en administratief recht verschenen dissertaties buiten beschouwing —, over het samenstellen van de pandecten van het adatrecht en het bezorgen van adatrechtbundels (tot XXXV tot op heden verschenen) en dan de beminnelijke mensch, die zich openbaarde bij het bezorgen van het proefschrift van den a.s. doctor, die adatrecht gekozen had en dit teekende hem weer, de geboden hulp moest onzichtbaar blijven, geen dank mocht in het voorblad van de dissertatie verschijnen, in alles verrijding van openbaarheid en toch... hoevelen heeft hij de mensch met een teeder gemoed, door zijn scherp inzicht en oordeel geleid, niet gemaakt tot zijn schuldenaar; de man, die nooit ophield zijn leerlingen en het waren er zoovelen, met raad en daad bij te staan en van zijn opmerkzaamheid telkens kleine getuigenissen te doen geworden. De vriendschap, die uit zijn woorden bij de korte bezoeken, sprak tot den leerling, was als balsam voor dezen, die nooit dan gesterkt en aangemoedigd, wegging.

En zoo met dat alles in ons, is hij van ons heengegaan en staan wij daar in gedachten aan de laatste rustplaats van hem, die te vroeg van ons werd weggenomen, wiens levenstaak verre van voltooid was: hem wachte de zoo d'opgaande herziening van dien legger van het adatrecht nog in de allereerste plaats.

Onthutst vragen wij ons tenslotte af, wie zal d'en nog wachtenden titanenarbeid moeten verrichten, wie zal straks durven den meester op te volgen?

Is het werkelijkheid, dat die zachte stem,

die soms ons wat heesch tegemoet klonk, voor goed verstomd is, die stem, die op een gegeven oogenblik die bezieling onderging, die den waren docent openbaarde, die alles deed vergeten om te luisteren naar die zoetvloeiende zinnen vol betekenis met schitterende opbouw van woorden.

Bergen op Zoom, 2 Mei 1933.

BLOM.

Kleding Meubelen Tapijten enz.
In 12 MAANDEN zeer discrete behandeling
DE CENTRALE WARENMAAGAZIJNEN
N.Z. VOORBURGWAL 312 - AMSTERDAM
Roos & VAN DER KOLK
GED. BURGWAL 45 DEN HAAG

5029

Abonneert U op:

en

Adverteert in:

Het Katholieke Dagblad van
Den Haag en Omstreken

De Residentiebode

Torenstraat 27 - Den Haag

Telefoon 116120

5394

Dit handelsmerk

garandeert kwaliteit

GRATIS DOOR NEDERLAND

Reizen onze 5 ponds Pakketten Prima Gemeleerde
INDISCHE THEE

Want zij worden franco toegezonden 5280

Prijzen per pond:
f 1.20 tot f 1.80

Vraagt monsters bij:

Producten Detailhandel

„HARAV”

VOORBURG

Broekslootkade 3

Telefoon 771772

Passage 82 - PATO-W.S.M.

Tel. 115384

Tel. 396033

5292

**Luxe Touring-Cars voor
elk gewenscht gezelschap**

Uitzending van Dinners

L. S. Stelt U prijs op een goed bereid diner?

Bestelt Uw maaltijden dan bij:

5297

Firma H. J. Los

Telef. 556389

b. g. g. 555345

waar alles met eerste klas ingrediënten wordt bereid.

Berkenboschblokstraat 2 - Scheveningen

Flugge bediening.

Concurrerende prijzen.

Ziet U gaarne Uw woning **chique, smaakvol** en **voordeelig ingericht ??**

Wendt U zich dan tot

Handelsbureau „INTERVENTIA“

S. VAN VLIET, A. J. BLANKER Jr.

Beeklaan 477 — Telef. 391660

DEN HAAG

Spec. Import Engelsche Eetkamerameublementen en Clubfauteuils Wortelnoten **Duitsche** Slaapkamers f 275,—
15 pCt. korting 5401

FIRMA

G. J. van Gils

NACHTEGAALSTRAAT 58
TELEFOON 12173 - UTRECHT

BINNEN-EN BUITENLANDSCH GEDISTILLEERD
BELEGEN WIJNEN - BIEREN - LIMONADES

5402

INTERNAAT

Gelegen in RIJSWIJK (Z.-H.)
Regentesselaan 9

Speciaal adres voor „lastige“ kinderen
Studie onder toezicht
Voorlichting — Karaktervorming

Aan het internaat is een Part. Handelsdag- en avondschool verbonden

Prima referenties

De Directeur:
G. DEKKER

5571 Dir. Haniaschool B en C

Een echt Engelsche Afternoon Tea

schikken wij in een interessant rustig antiek milieu. 5334

The Antique Tearoom - 117 Noordeinde Den Haag — Telefoon 114066

Jaarverslag.

Jaarverslag der afdeling Rotterdam, 1932.

In het Bestuur is geen verandering gekomen.

De portefeuille bleef evenals vorig jaar op dezelfde regelmatige wijze circuleeren; het aantal lezers bleef ongeveer stationair en bedraagt 23.

Als gevolg van de slechte tijdsomstandigheden is het ledental teruggelopen van 76 op 65, terwijl het aantal begunstigers hetzelfde bleef.

In het afgelopen seizoen werd door ons Bestuur kort voor zijn vertrek de bekende Indische dichter en schrijver Noto Soeroto uitgenoodigd om voor onze leden eene voordracht te houden van enkele zijner gedichten en werken.

Van het Historisch Scheepvaartkundig Museum ontving onze Vereeniging voor hare leden eene uitnoodiging voor de film van den bouw van het motorschip „Dempo“ van den Rotterdamschen Lloyd.

In samenwerking met enkele andere vereenigingen hopen wij onzen leden gedurende de eerste maanden van het volgende vereenigingsjaar eenige lezingen en filmvoorstellingen te kunnen aanbieden.

Na aftrek van gemaakte onkosten en van de aan het Hoofdbestuur te 's-Gravenhage overgemaakte gelden, bedraagt het batig saldo over het boekjaar 1932 f 103.05.

Secretaris der Afd. Rotterdam,
F. A. VERVLOET.

Berichten uit Indië van een eeuw geleden.

Uit de Javasche Courant van 16 Mei 1833.

Mengelingen.

Uitvindingen in de Vereenigde Staten.

Uit eene aan het Kongres des Vereenigde Staten voorgelegde opgaaft blijkt, dat sedert 1793 voor niet minder dan zesduizend uitvindingen oktrooien zijn verleend. De ploeg onderging reeds alleen 124 verbeteringen; er werden 119 dorschmachines uitgedacht. De grootste moeyelykheid om den boter op de beste manier uit de karn te krijgen werd door acht verschillende uitvindingen opgelost.

De waschvrouwen kunnen kiezen tusschen 125 waschmachines; ter vervaardiging van spijkers werden 123 werktuigen uitgevonden; men telt 100 nieuwe spinnmachines; 73 nieuwe verbeteringen van den weefstoel; 43 uitvindingen ter verbetering van hoeden; meer dan honderd voor stoommachines, even zoo velen voor kagchels; men heeft 42 manieren om kammen te vervaardigen; vierderlei nieuwe machines om appels te schillen, en drieërlei nieuwe braadroosters werden uitgedacht. Eene uitvinding verkreeg het oktrooi onder het opschrift hondekracht; eene andere onder dat van pot-en ketel-opheffer; eene derde uitvinding, tot nuttig huisgebruik bestemd, had den fraai klinkenden Griekschen naam Hagmalaktophorus, voor zich uitgekozen.

Almanak naar den

Gregoriaanschen styl, voor het jaar na de geboorte van Jezus Christus 1833.

Berekend naar den meridiaan en de poolshoogte van Batavia, liggende beoosten den piek van Teneriffe, op 123 graden 40 minuten lengte, en 6 graden 10 minuten bezuiden den evenaar.

In dezen almanak komt o.a. voor:
Besluit van den Kommissaris Generaal over Nederlandsch-Indië, van den 18den Juni 1828,

No. 35, waarbij wordt gearresteerd een reglement op het houden van registers van den burgerlijken stand voor Christenen en Joden in Nederlandsch-Indië.

Besluit van den Kommissaris Generaal over Nederlandsch-Indië van den 11en December 1827, No. 28, houdende bepaling en daarstelling van een octrooi en reglement voor de Javasche bank.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

„Pacific relations“.

De heer Kotani, wnd. Japansch consul-generaal te Batavia, erkent de wenschelijkheid dat ook aan den export van Ned.-Indische producten naar Japan meerdere aandacht wordt besteed, mede wegens den grooten uitvoer van Japan naar Ned.-Indië. Reeds werd 150.000 ton zout aan Japan verkocht. Ten behoeve van Manchukuo kan Japan groote hoeveelheden suiker gebruiken, die eerst in Japan geraffineerd zullen worden; ook komen in aanmerking tapioca, ebbenhout uit Borneo en oud ijzer. Nu Ned.-Indië zich den laatsten tijd economisch en politiek steeds meer op den Pacific oriënteert, juicht de Java-Bode (31/3) het voornemen om tot nauwere handelsrelaties met Japan te komen, ten zeerste toe.

De drie olieconcerns die tezamen op Nieuw-Guinea zullen exploiteeren, indien de Regeering hiertoe toestemming verleent, zijn: „The Pacific“ (in Californië), de „Koloniale“ (dochter van de Standard) en de „Bataafsche“. De belanghebbenden hebben een zeer groot terrein aangevraagd, omvattend het grootste deel van het Vogelkop-schiereiland. Eene combinatie van Amerikaansch, Engelsch en Hollandsch kapitaal schijnt — n. h. o. van de Java-Bode (3/4) — in de bestaande verhoudingen wel de veiligste, welke men zich in dit deel van den Pacific kan denken. Olie-exploitatie is in haar maatschappelijk- en sociaal-ontwikkelende werking zeer beperkt. Het gaat om een paar groote industrieele centra; daarbuiten blijft het land zijn oud karakter behouden. De Oostkust van Borneo, gezien van het standpunt der normale landsontwikkeling, is door Balikpapan en de boorterreinen ten N. daarvan, geen stap vooruitgegaan. Wel stellen de retributies, door de Zelfbesturen ontvangen (Noord-Nieuw-Guinea resorteert grootendeels onder het oude sultanaat Ternate) in staat, de landshuishouding hooger op te voeren. Natuurlijk blijft olie-exploitatie voor Noord-Nieuw-Guinea eene zaak van groote betekenis.

Pogingen worden aangewend tot deelname van een Groot-Nederlandsche groep (waarin zoowel Nederland als Indië zullen zijn vertegenwoordigd) aan het in Augustus a.s. in Canada te houden vijfde congres van het Institute of Pacific Relations. Op deze vijfde conferentie zullen — volgens de Java-Bode (4/4) — de volgende aangelegenheden in bespreking komen: 1e, contrôle van economische en politieke krachten in den Pacific; 2e, economische methoden in het Pacificgebied; 3e, de rationeele leiding van sociale krachten; en 4e, de contrôle van cultureele krachten. Kortgeleden heeft een Engelsch-Amerikaansch gezelschap aan Ned.-Indië een bezoek gebracht onder auspiciën van het Institute of Pacific Relations, ter bestudeering van het onderwijs (in het bijzonder van dat aan de Inheemsche bevolking) en meer in het algemeen van den invloed van het Westen op de Inheemsche cultuur.

Het Volkenbondssecretariaat heeft het rapport openbaar gemaakt, dat de Volkenbondsmismissie, die een onderzoek omtrent den vrouwenhandel in het Verre Oosten heeft ingesteld, aan den Volkenbond heeft uitgebracht

(De Loc. 3/4, blz. 28, Jhr. de J. v. B. en D.). Van alle Oostersche landen is de toestand in ons Indië het gunstigst. O.m. is gewezen op de zegenrijke werkzaamheid van de Ver. „Ati-Soetji” en van andere particuliere organisaties, die, zooals het rapport zegt, „met de Ned-Indische Regeering de eer deelen energisch den vrouwenhandel te bestrijden”. Vooral zijn de maatregelen, die getroffen zijn om het grootste gevaar, dat van den handel in Chinese vrouwen te bezweren, „bijzonder doeltreffend”.

Internationale en Oostersche vraagstukken vinden wij voorts behandeld o.a. in het Soer. Hbl. (28/3 t/m. 3/4) en De Loc. (30/3 en 3/4).

Oproervragen.

De heer *Thamrin* heeft in het College van Gedelegeerden vragen gesteld aan de Regeering inzake „verschert politioneel optreden”. De bedoeling van dit geval is voor De Loc. (3/4) duidelijk. In eene illusie, dat dit „materiaal” misschien ook bij de moederlandsche verkiezingen wel bruikbaar zou zijn, heeft de heer *Thamrin* zijne collectie van tendentieuze verhalen samengesteld. Want men leeft in Indië immers in een „politiestaat”? Men kan het op alle roode propaganda-vergaderingen hooren. Het is noodig zich tegen deze tot een stelsel verheven *misleiding* krachtig te weer te stellen. Er is niet één enkel land in geheel Azië, waar de bevolking zoo vrij en veilig leeft als in dezen „politiestaat”-Indië; er is geen land in Azië, waar alle ingezetenen ongeacht hun ras en overtuiging zich zoo onbelemmerd kunnen uiten en bewegen als ook thans in Ned-Indië voor ieder mogelijk is; en er is op dit oogenblik in Azië niet één land waar orde en rust gehandhaafd worden met zóó rustige eerbiediging van ieders persoonlijke vrijheid als in ons Indië het geval is. Dat men daarbij die handhaving van rust en orde niet in gevaar laat brengen door een handjevol onverantwoordelijke onverlaten, die uit de crisiszorgen politiek-extremistische munt willen slaan, is de plicht der Overheid. Haar plicht namelijk tegenover de gansche Inlandsche bevolking, die er in dezen tijd méér dan ooit recht op heeft beschermd te worden tegen de misleiding en de opruiing waaraan enkelingen zich schuldig maken.

Vruchtenimport. — Groententuinen.

De import in Indië van versche vruchten uit Australië, Californië, Canada en Mantsjoerie gaat ondanks de heerschende malaise, nog gestadig door. Momenteel is het in Australië volle oogsttijd en vandaar komen zeer belangrijke hoeveelheden appels, peren, druiven en perziken; de oogsttijd van pruimen, abrikozen, kersen en perziken is afgelopen. Tegen September begint in Californië en Canada het seizoen en wordt uit deze twee landen veel versch fruit geïmporteerd; ook is in dien tijd de aanvoer van appels uit Mantsjoerie tamelijk belangrijk. *Hollandsch fruit* schittert echter — zooals het Soer. Hbl. (28/3, 2de bl.) constateert — vrijwel geheel en al door afwezigheid.

Wanneer men in Indië is aangewezen op den passer en den toekang sajoer, hoort men den heer des huizes al heel gauw brommen: Maandag bajem, Dinsdag bajem, enz. Natuurlijk kan men zijn groenten van een bekend groentencentrum in de bergen laten komen, doch velen kunnen zich deze luxe niet veroorloven en de frischheid is er gauw af. Daarom wijst Dr. W. J. C. Kooper in De Loc. (3/4, blz. 20) op de mogelijkheid in Indië zelf zijn groenten te kweken: kropsla, stoofsla, snijsla, veldsla, postelein, andijvie, snijbiet, biet, peterselie, prei, selderie, uien, tomaten, meiraap, raapkool, radijs en rammenas. Deze groenten zijn door iedereen in de laagvlakte met succes te kweken.

Om tureluursch te worden.

Het is het Soer. Hbl. (28/3, 2de bl.) onbegrijpelijk, dat de Marineautoriteiten nu nog niet

kunnen geven een *volledig relaas*, niet slechts van het gebeurde bij de munitie in het begin van Februari, maar vooral ook van den *ondergrond* van het gebeurde, omtrent de rol der *aanstokers* en omtrent de rol der *officieren*. Ook kan het blad zich er niet mede vereenigen, dat de uitstekende maatregelen door den Min. van Defensie getroffen, in Indië nog niet in alle consequenties werden overgenomen. Wat het *vakvereenigingsleven* aangaat, dat hier even in de verdrukking kwam na de actie van de pers tegen het optreden van het N. I. O. G. en later van de marinebonden, dit wordt weder nieuw leven ingeblazen.

Wij verwijzen naar het Soer. Hbl. (31/3, 2de bl. „De Marine”, J. G. B.), de Java-Bode (31/3 „Marineverklaring”, Z.) en De Loc. (3/4, blz. 4 „Onze Marine”, Kol. A. Vos; blz. 7 „Een overzicht van den stand van zaken”).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers

Verschillende inlandsche persorganen houden zich nog druk bezig met de zaak der marine-dienst-weigeraars te Soerabaia en met de munitie op „De Zeven Provinciën”. Vooral het feit, dat een en ander voor groote bevolkingsgroepen in Indië aanleiding werd te getuigen van hun trouw aan het Vorstenhuis werd aanleiding tot het geven van verschillende commentaren.

In „Al Jaum” schreef zekere Waney over de onwetendheid van de marineautoriteiten inzake hetgeen er omging bij het lagere personeel. Hij wees op de gegeven waarschuwingen en op het feit dat bij matrozen stukken zijn gevonden, waaruit blijken kon dat zij contact hadden met een allerradicaalste vereeniging te Soerabaia. Hij waarschuwt de regeering kalm te zijn en noemt dan eenige berichten die hem ter oore zijn gekomen, n.l.: dat de geest onder het postpersoneel te Soerabaia zeer slecht is; dat de resident van Malang vernam, dat twee inheemsche employés op het postkantoor daar aan het opstoken waren; dat de geest bij de S. S. steeds slechter wordt; dat het 19de bat. begint te mopperen, dat er iets is in de garnizoenen te Malang en te Bandoeng....

De „Sinar Sumatra” geeft na een beschouwing van de gebeurtenissen der laatste maanden de schuld van de munitie aan de Europeesche schepelingen, omdat die natuurlijk de leiding hebben gehad volgens de oude traditie te Soerabaja uit den tijd van Baars, Sneevliet en consorten. Sch. verwacht een andere politiek als gevolg hiervan, waarbij rekening wordt gehouden met het feit, dat het volk niet meer behandeld wil worden als 25 jaren geleden. Het blad ziet duidelijk ontevredenheid opkomen en daartegenover de neiging van de Regeering om de ijzeren hand toe te passen, zooals uit de loyaliteits-betooging bleek. Dit kan leiden tot botsingen, welke onverwachte gevolgen kunnen hebben. Er is geen andere weg dan dat de Regeering haar gezag laat gelden, maar dan onpartijdig, rechtvaardig en gepast.

In de „Soesoeloch Oemoem” geeft „Martani” als zijn meening te kennen, dat het gebeurde inderdaad ernstig is. Hij wijdt aandacht aan de bijv. door Minister Deckers in de Tweede Kamer aangeroerde maatregelen tot tegengaan van slechte invloeden op Regeeringsambtenaren. In bepaalde kringen in de Indonesisch-nationale kampen is hierdoor een zekere vrees ontstaan, dat alle nationalistenvrouwen één kam zullen worden geschoren en onbetrouwbaar geacht zullen worden. Schrijver meent wat er in deze groepen omgaat aldus te kunnen schetsen. Tegen het bestaan van vakvereenigingen is uiteraard geen bezwaar; steun zal worden verleend, opdat de actie dier vereenigingen even krachtig zal kunnen worden als in vrije landen. Op grond hiervan kan geen antipathie bestaan tegenover stakingen bij de marine, doch een munitie moet worden afgekeurd. Matrozen en soldaten, die uit

Persoonlijk woord voor onze mannen.

Weet Gij, dat vele mannen oud zijn, ver vóór hun tijd?

Het is daarom, dat wij ons dezen keer tot U persoonlijk wenden. Niet, dat wij U iets geheims te vertellen hebben, hetwelk Dames niet mogen lezen. Allermint, doch het gaat hier allereerst om U, om onze mannen.

Is het U bekend, dat de oorzaak van dat oud zijn van vele mannen veelal alleen gelegen is hierin, dat zij onwetend zijn omtrent de juiste wijze, waarop de organen gespaard moeten worden?

Geconstateerd wordt telkens weer, dat er weinig dingen zijn, die den man geestelijk zoo neerdrukken dan de gedachte, onmachtig te zijn en inderdaad mag men wel zeggen, dat de gevolgen hiervan zóó ontstellend zijn op zenuwgestel en algemeenen gezondheidstoestand, dat zij een begin zijn van veel ellende en teleurstelling.

De wetenschap gaat voort. Allerlei kunstmatige methoden zijn uitgedacht en gaven.... geen of heel weinig succes. Wij willen hierover niet uitweiden.

Wij willen U slechts berichten, dat na veel onderzoek en opgedane ervaringen ons Zweedsch Hoofdkantoor door toepassing der Radiwoll-methode thans verreweg de eenvoudigste, goedkoopste, meest effectieve en beslist allerbeste behandeling gevonden heeft om bovengenoemde euvelen te bestrijden en te voorkomen.

De behandeling bestaat in een prima draaghand, waaraan is vastgehecht een speciale vorm van een Radiwolldoek. Deze doek bevat het wonderlijke radio-actieve poeder, dat voortdurend diep-indringende, heelende en versterkende stralen, uitzendt, die niet irriteren, noch prikkelen. Deze speciale Radiwoll, Nr. 49, geeft levenskracht en vitaliteit terug, waardoor het algemeen welzijn wederkeert. De doek kost f 25,—, een uitgaaf, welke men slechts één keer te doen heeft en dus uiterst gering is, vergeleken bij het regelmatig gebruik van andere dingen.

Onze vrouwen dragen, speciaal circa 8 dagen per maand, een Nr. 27, waardoor de vroeger uitgestane pijnen voorgoed wegblijven.

Wendt U voor verder gewenschte inlichtingen door inzending van onderstaande coupon tot RADIWOLL RADIUM MAATSCHAPPIJ N.V. Amsterdam, Heerengracht 56.

(Adres voor Ned. Indië: Apotheek R. Klaasesz & Co., Kerkstraat Semarang, Java.)

Verzoeken mij p. o. franco te zenden:
a. onder rembours Uw Radiwolldoek Nr. 49.
b. Uwe brochure „Radiwoll voor Uw gezondheid”.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Men gelieve duidelijk te schrijven en door te halen, wat men niet wenscht.

eigen beweging trouw hebben gezworen, mogen geen verraad plegen, al zou het voor een edel doel zijn, dat een nationalist bezwaarlijk kan veronachtzamen. Betreurd wordt, dat zulk een verraad is gepleegd door een deel van de Indonesische natie, dat juist een voorbeeld van ridderlijkheid moet geven. Met een voorbeeld uit de wajang wordt de raad gegeven, dat wie eenmaal trouw heeft gezworen, ook trouw moet blijven, al staat men tegenover zijn eigen broeder en is het ten voordeele van zijn doodsvijand.

Over „kolonisatie” wordt zoowel in de Europeesche als in de inlandsche pers de laatste maanden, — natuurlijk ook al in verband met het werklozenvraagstuk —, veel geschreven.

De „Soeara Oemoem” reageerde op een artikel over kolonisatie in de „Ind. Crt.” en wees op de voordeelen, welke Poeloe-Laoet voor kolonisten bezit.

Het is inderdaad waar, — schreef het blad —, dat het eiland Poeloe-Laoet aan degenen, die hier op Java geene geregelde inkomsten hebben, en van de hand in den tand moeten leven (bezorgd zijn voor den dag van morgen), eene prachtige gelegenheid tot koloniseeren biedt.

**D. VAN DER LAAN
'S-GRAVENHAGE**

**LOOD- EN ZINKWERKEN
SANITAIRE INSTALLATIES
ZEESTRAAT 94**

5128

— TELEFOON 180557 —

Men zal daar in ieder geval behoorlijk in eigen levensonderhoud kunnen voorzien.

Het wekt daarom bevreemding, dat de Indo-Europeanen, naar het schijnt, er niet verlangend naar zijn, van de geboden gelegenheid gebruik te maken. Zij schijnen van meening te zijn, dat het eiland alleen geschikt zou zijn voor hen, die in den landbouw eene tijdelijke broodwinning zien, en niet doordrongen zijn van de „grootsche idee" van koloniseeren. Zij willen de voorkeur blijven geven aan Nieuw-Guinea, waar ver van alle beschaving en afzetgebieden, hun ideaal van koloniseeren zou zijn te bereiken. Wij meenen thans te begrijpen, wat men onder „grootsche kolonisatie" wil verstaan. Wij zullen niet ver van de waarheid af zijn, wanneer wij constateeren, dat een deel van de I. E. V. groep eene gelegenheid zoekt om zich van andere hier te lande aanwezige bevolkingsgroepen af te zonderen.

Men huldigt n.l. de kolonisatie-idee der Westelingen, die er bijv. in Canada en in Australië in geslaagd zijn, om geheel afgescheiden van alle andere beschaafde naties, hun leven slijtende, op den duur eene geheel nieuwe natie te vormen.

Hoewel zulk een ideaal te apprecieeren valt, moeten wij ons toch afvragen, of het overeen te brengen is met den eisch des tijds, en of er wel voldoende rekening wordt gehouden met de realiteit.

Wij zouden daarom gaarne het juiste antwoord willen hebben op de vraag, of zij voor hunne houding andere redenen hebben?

Er wordt gevreesd, dat de gronden op genoemd eiland bezwaard zijn met Inlandsche bezitsrechten, zoodat de Europeesche kolonisten er moeilijkheden zouden ondervinden.

In feite echter is de grond daar weinig ontgonnen. Zou het zijn, om alléén maar eene verontschuldiging te vinden voor het feit, dat zij geen zin hebben er heen te gaan? Wij denken er het onze van.

Ook onder de Indonesiërs, behoorende tot den middenstand, neemt het aantal werklozen met den dag toe. De Transmigratie-vereeniging, welke onder leiding staat van de P. B. I., is juist zoekende naar mogelijkheden van emigratie voor de Indonesiërs, die geen werk hebben. Zou Poeloe-Laoet geene geschikte gelegenheid tot koloniseeren voor hen zijn?

Het is zaak, om dit onderwerp in studie te nemen, en de uitvoerbaarheid van het denkbeeld nauwkeurig na te gaan.

Hetgeen door Indo-Europeanen afgewezen wordt, is niet altijd slecht voor ons. Bij ons is het nu de kwestie van willen. Van willen, of niet willen, hangt het slagen of mislukken eener onderneming af.

Volgens den voorzitter van het Centraal bestuur van de P. B. I., den heer dr. Soetomo, deed o.m. de irrigatie toen hij er in 1916 was, reeds haar werk. Het ligt voor de hand, dat er thans betere toestanden aangetroffen worden dan voorheen.

Wij moeten thans de gelegenheid met beide handen aangrijpen en zorgen, dat anderen ons niet vóórgaan.

**Iederen Woensdag
Luchtmail naar Ned.-Indië!**

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht

Koloniaal tijdschrift.

De Mei-aflevering van het „Koloniaal Tijdschrift" opent met een „In Memoriam" Prof. Van Vollenhoven gewijd, van wiens hand dit nummer de laatste bijdrage bevat: „Old glory", handelend over het beproefde stelsel van bestuursvoering in Ned.-Indië. Van B. J. Suermondt bevat de aflevering een artikel „De Zwijger en Wij!" Mr. H. D. van Werkum schrijft over de politierechtspraak, H. J. Vingerhoets H. J.zn. over coprahcontracten in de Minahassa. Dr. Feuilletau de Bruyn geeft aantekeningen over de Maleijers en Dajaks van de Hoeloe Soengei. Prof. Gonggrijp maakt notities bij enkele klachten welke zijn binnengekomen over den inhoud van het „Koloniaal Tijdschrift".

Pharmaceutisch Tijdschrift voor Ned.-Indië.

De April-aflevering brengt een verslag over schriftkundige onderzoekingen door M. Duyster. A. Goudswaard geeft beschouwingen over zilvervliesbepaling in rijst. Voorts boek-aankondiging, officieele mededeelingen en personalia.

Indisch Militair Tijdschrift.

In het Maart-nummer schrijft M. W. du Croo over tactiek en tank. Beschouwingen over verschillende militair-technische onderwerpen vullen den inhoud aan. Wij noemen: de munitieaanvulling bij de infanterie, door J. J. Majet, Vereenvoudiging van de berekeningen bij het schieten der artillerie, door A. R. W. Gey van Pettius, Invloed van den wind op de kogelbaan in bergachtig terrein, door denzelfden schrijver, Een en ander over vliegerkeuringen door J. Chr. Hubach. Voorts bevat de aflevering berichten betreffende het Japansche leger.

De Rijkseenheid.

Het nr. van 26 April opent met een artikel „De ondergang der Sociaal-Democratie in Duitschland". H. J. v. d. Munnik schrijft over Zending en arbeid. Voorts bevat de aflevering het slot van het artikel van mr. W. J. Coenen over de Opium-overeenkomst van Bangkok.

Mededeelingen Handelsver. Medan.

Het nr. van 31 Maart j.l. van de „Mededeelingen" van de Handelsvereeniging te Medan brengt cijfers en beschouwingen over de positie der bevolkingsrubber.

„Onze Stem".

Het nr. van 31 Maart brengt veel verenigingsberichten. De Klein-Landbouw-Causerieën worden voortgezet.

De Stuwing.

De April-aflevering opent met een artikel „Willem van Oranje en Wij". G. van Veen schrijft over het bezoek van dr. Fritz Kunkel aan Amsterdam. R. K. geeft een antwoord op de vraag: „Mag de Jeugd mee-praten?"

De Planter.

Het nr. van 30 Maart brengt de notulen van de jaarlijksche algemeene vergadering van de Vakvereeniging voor assistenten in Deli. Voorts „Moederlandsche Vergezichten" en „Mededeelingen en Opmerkingen".

De Indische Post.

Het nr. van 1 April heeft een hoofdartikel „Nederlandsche Gezanten in het Buitenland". Mr. Steenstra bespreekt nieuwe moeilijkheden in de oliewereld. Behalve de gewone rubrie-

ken bevat dit nr. een geïllustreerd artikel over de Patjatwerken in het Bodjonegorosche, welke dezer dagen door den Landvoogd feestelijk werden geopend.

Algemeen Landbouw Weekblad.

Het nr. van 1 April geeft beschouwingen over de theerrestrictie en over de hooge theer-rechten in Nederland. Voorts artikelen over de rattenplaag en over de behandeling van cocosvezels.

Teysmannia.

Het 1 April-nummer is in een nieuw kleed verschenen. Aan den inhoud ontleenen wij: Het veredelen der Mangga in Florida door occuleeren, door Prof. Dr. J. C. Th. Uphof, De deugdelijkheid van de bestrijding van den witten Rijstboorder, Landbouw-voorlichtingsdienst, door W. T. S., Op een proeftuin in Zuid-Rusland, door C. Sipkes, Rubberrestrictie of niet?, Feiten en mogelijkheden der Suikerindustrie, Ons Pluimvee, Over de erfelijkheid van verschillende eigenschappen.

De Stuw.

Het April-nummer opent met een artikel „Nationale Stormen". Voorts brengt de aflevering, behalve de gewone „Kroniek", een beschouwing over de tabaksaccijns.

Economic Bulletin.

Het „Economic Bulletin of Netherlands India" van 16 Maart geeft o.m. een overzicht van Indië's economische positie gedurende December 1932 met vele tabellen en grafieken.

Onze Mail.

Het nr. van 26 April bevat een Soerabaiaische causerie en nieuws uit Oost- en West-Indië.

Nederlandsch-Indië.

Het orgaan van de Vaderlandsche Club van 15 Maart opent met een aardige teekening: „De eenige vrouw op Onrust", welke hachelijke positie wordt ingenomen door de kokkie van den administrateur. Voorts beschouwingen over het bekende manifest aan de kiezers in Nederland en over ons Oranje-Huis.

Nederl. Indië Oud en Nieuw.

De Mei-aflevering opent met een Duitse bijdrage van P. Hofman, reisindrukken aan boord van de „Johan van Oldenbarnevelt". Een in het Fransch gesteld artikel van Dr. Van der Sleen geeft bijzonderheden over oudheden in Zuid-Sumatra. Voorts een Engelsche bijdrage van Dr. W. J. C. Kooper: „The insectivorous plants of Sarangan". Van Th. Ruys Jr. is er een Engelsche bijdrage over Nederl.-Indië en de missie. J. W. van Dapperen schrijft over de Tondeltaschjes, mr. J. G. Huyser over oud koperwerk uit Siroekam. Alle bijdragen zijn rijk geïllustreerd.

Europeesch Export Extract.

De April-aflevering brengt enkele opmerkingen over de wereldcrisis en geeft bijzonderheden over den economischen toestand, waarin de koloniale gebieden van Afrika verkeerden.

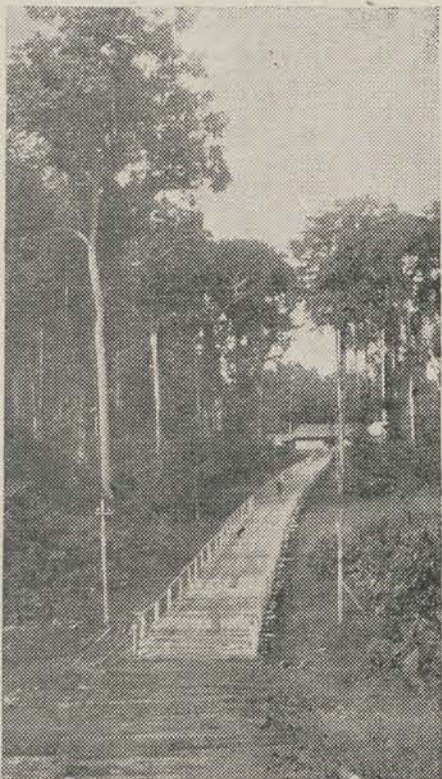
Economisch Weekblad voor Ned.-Indië.

Het nr. van 17 Maart brengt o.m. een artikel over de beteekenis van den mijnbouw in Ned.-Indië, over rottan in de Minahassa, over regeeringscontrole op Australische uitvoerproducten en over het stopzetten van den tap op rubberondernemingen.

Het nr. van 24 Maart brengt o.m. beschouwingen met betrekking tot de bankcrisis in Amerika. Voorts o.m. een artikel over sociale wetgeving in Britsch-Indië.

Het derde lustrum van den Volksraad

Het Interneeringskamp te Boven-Digoel

Brug, die naar het kamp der geïnterneerden leidt.

Het gebouw van den Volksraad, het voormalige paleis van den Legercommandant, in het Hertogspark te Batavia.

Mr. A. Neytzell
de Wilde

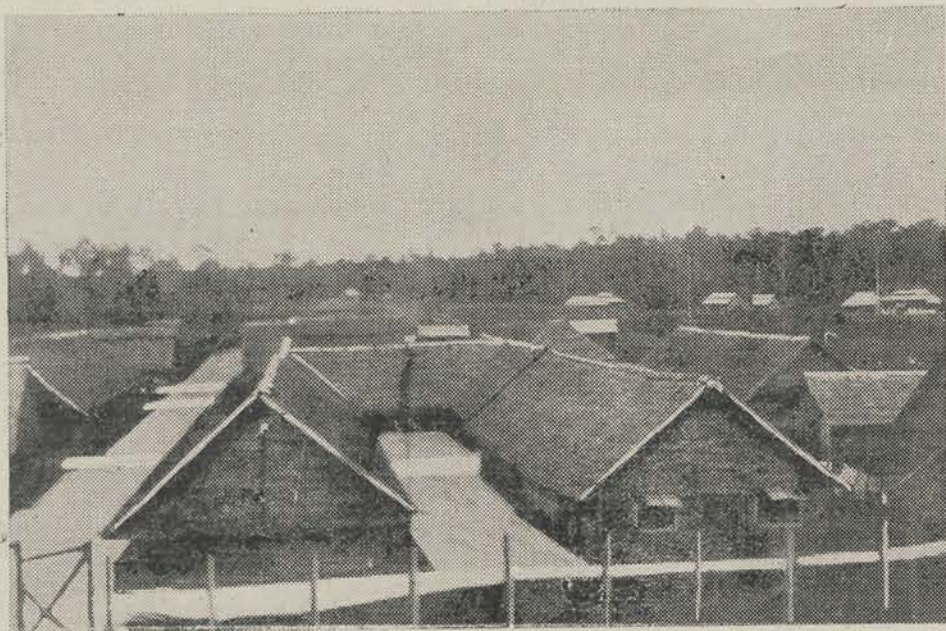

Oud-Voorzitter van den Volksraad.

Dr. J. C. Koningsberger

De eerste Voorzitter van den Volksraad.

Overzicht van een gedeelte der gebouwen van het interneeringskamp in Boven-Digoel, zetel van o.a. een der nieuw gekozen communistische Kamer-Leden.

Suriname

De Westindische Leergang.

1 Augustus 1928 riep een uit particulieren bestaand comité een W.I.-leergang in het leven op aanstichting van den onlangs ontslagen prof. mr. C. van Vollenhoven, in welk comité zitting hadden W. D. H. baron van Asbeck, dr. H. D. Benjamins, mr. D. van Blom, W. C. de Cock Buning, prof. P. C. Flu, mr. B. de Gaay Fortman, C. H. de Goeje, mr. J. C. Heeres, O. L. Helfrich, mr. dr. P. H. W. G. van den Helm, mr. F. G. Schalkwijk, dr. J. Ph. Vogel en prof. mr. C. van Vollenhoven. Van hen zijn thans reeds mr. Heeres, dr. Benjamins en prof. Van Vollenhoven heengegaan.

Degene, die echter den stoot tot deze beweging gegeven heeft, was mr. Schalkwijk, thans secr.-penningmeester van den Leergang, die in het Aprilnummer van de W.I.-Gids (blz. 557/566), na zijn terugkeer als rechterlijk ambtenaar in Curaçao en Suriname in een artikel: Keuze en opleiding van naar West-Indië uit te zenden rechterlijke en bestuursambtenaren, zijn gedachte ontvouwd en dit deed volgen door een artikeltje: Een Westindische Leergang, op blz. 557 van den roden jaargang — 1928 — van genoemd tijdschrift. Men was van oordeel, dat de tijd gekomen was om — op het voetspoor van de sinds 1842 bestaande ambtenaarsopleiding voor N.-I., van den Indologisch Leergang voor N.-I. van het Koloniaal Instituut en van het onderwijs in de Oostersche talen van het Instituut Kern — ook een W.-I. Leergang in het leven te roepen. Zoowel kennis van Negerengelsch, kennis van land en volk van N.-I. en Britsch-Indië, van welker bevolking toen 37 pct. Suriname bewoonden, eenige kennis van de Boschnegers met hunne eigenaardige politieke verhoudingen tot het Suri-naamsche gouvernement, werden voor uit te zenden ambtenaren noodzakelijk geacht. Voor Curaçao kenn's van Spaansch en Papiamento. Tot dusverre had alleen de Herrnhutterzending haar zendelingen op kennis van taal, zeden, staatkundige of economische structuur van het land hunner toekomst voorbereid. Zulks had als regel niet plaats bij hen, die in culturen of in de nijverheid (bauxiet, petroleum) in W.-I. een werkkring gingen scheppen.

Men vond toen bereid om les te geven in het Hindi en Javaansch, het Instituut-Kern te Leiden, in het Spaansch: mr. dr. J. A. van Praag, in Papiamento mej. A. E. Winkel, in het Negerengelsch de heer L. C. Chr. Schütz die door den heer C. R. Weytingh werd vervangen, terwijl mr. dr. Van den Helm voorloopig de staatkundige ontwikkeling van Suriname en Curaçao zou behandelen. Het maximum voor den Suri-naamschen cursus werd op f 40.—, dat van den Curaçaoschen cursus op f 30.— gesteld. Men begon met een kapitaaltje van f 650.— geschonken door W. de Cock Buning (200), Leidsch Universiteitsfonds (200), Kon. Ned. Stoomb. Mij. (100), Balata Compagnie Suriname (100) en T. P. Baart de la Faille (50). Men behoefde tot dusver geen gebruik te maken van het gewaardeerde aanbod van (nu wijlen) prof. mr. Heeres, tot aanvulling van hetgeen aan subsidies minder dan f 1000 mocht worden ontvangen.

Sedert de oprichting zijn thans 4 jaar-verslagen verschenen laatstelijk dat over 1932. Uit die verslagen spreekt veel teleurstelling. In 1929 ontving een sollicitant voor een rechter-ambt in Curaçao, opleiding. Particuliere omstandigheden deden hem van zijn sollicitatie afzien. Datzelfde jaar ontving een beambte, die door een groote maatschappij voor een socialen werkkring naar Curaçao

werd uitgezonden, opleiding. In 1930 kregen een aantal militairen, die voor den politiedienst naar Curaçao zouden vertrekken een opleiding. Behalve de echtgenoot van een Hollandsch ambtenaar in Curaçao, die haar man wilde volgen, een der hooggeplaatste ambtenaren van de „Bataafsche" en een ambtenaar, die ter secretarie te Willemstad is te werkgesteld, heeft zich verder in 1931 en 1932 niemand aangemeld.

Het departement van koloniën had 18 Oct. 1928 toegezegd de aandacht in voorkomende gevallen op deze cursussen te vestigen en sedert zijn tal van ambtenaren naar Suriname en Curaçao uitgezonden, maar de W.I. Leergang heeft van het departement van koloniën niet de minste daadwerkelijke belangstelling ondervonden. Zou men daar de teekenen der tijden niet verstaan?

De secretaris, mr. Schalkwijk, die onvermoeid voortgaat den degen te kruisen voor de denkbeelden van den W.I.-Leergang, vestigt in het laatste verslag de aandacht op het feit, dat de minister van koloniën als juist erkende een nauwer contact tusschen gouvernement en Aziaten, hetwelk verscheidene leden der Tweede Kamer bij de behandeling der begroting eischten en Z.E. het vooral de taak van het districtsbestuur achtte, zich de noodige ervaring en kennis eigen te maken van de taal en gewoonten der Aziaten en zich in te leven in hunne mentaliteit. (Handelingen Tweede Kamer, blz. 1934). In dezen tijd van dreigende volksbeweging onder de Aziaten: Britsch-Indiërs en Javanen in Suriname zijn die woorden een nieuw geluid.

Ten slotte melden wij nog, dat de cursus-Hindi te Leiden, gegeven door den heer B. Ch. Shastri, thans door een 6-tal personen gevolgd wordt, waaronder prof. Vogel en de heer Einaar, die onlangs slaagde voor zijn doctoraal ethnologie en dat de oud-hoogleraar prof. dr. D. C. Hesseling zich bezig houdt met een studie over het Papiamento, de eerste maal, naar de heer Schalkwijk meent, dat een Nederlandsch geleerde zijn aandacht geeft aan deze, in een belangrijk gebied van ons Koloniaal Rijk, gesproken taal. Prof. Hesseling heeft op 5 Mei in de maandelijksche vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden een voordracht gehouden over Negerhollandsch en Papiamentsch. (Men leze daarover de verslagen).

Wij spreken den wensch uit, dat de pogingen van het comité van den W.I.-Leergang, waarvoor mr. Schalkwijk zich al sedert jaren zoo zeer beijvert en die toch ook van zooveel belang voor onze gebiedsdeelen in de West zijn, bij een volgend minister van koloniën warmer ondersteuning mag genieten, ook als waardeering aan de nagedachtenis van den ontslagen stichter prof. Van Vollenhoven.

Journalistiek.

Op 15 Maart is te Paramaribo het eerste nummer van een maandblad De Vakman, verschenen, gewijd aan technische vraagstukken. De directeur van Openbare werken en Verkeer heeft zijn medewerking toegezegd. Het adres van de redactie (A. Smit en W. Sniphout) is Wilhelminastraat 15. De prijs is f 3 per jaar.

Waterleiding.

Op 27 April j.l. heeft de gouverneur van Suriname de Suri-naamsche waterleiding geopend. De maatschappij is opgericht door de Ned. Handel Mij. en de Twentsche Bank op 20 Febr. 1930. Tweemaal was dr. W. Jenny Weyerman in Suriname om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van den aanleg van een watervoorziening. Hij overleed te Paramaribo op 27 Aug. 1931. De gouverneur verleende concessie op 2 Febr. 1932. De Staat der Nederlanden garandeert

**Behangerij - Stoffeerdorij
en Beddenmakerij
Complete Meubilerij
H. J. VAN AKEN
Van Aerssenstraat 249
Den Haag - Tel. 553576
5186**

rente en aflossing van de uitgegeven obligatieleening. Het water komt van het plaatsje Republiek. De directeur jhr. A. H. Op ten Noort hield de openingsrede.

Evangelische Broedergemeente.

Het oude bekende slot te Zeist, de schoone afsluiting van het complex gebouwen der Evang. Broedergemeente, in 1686 door graaf van Nassau, heer van Odijk en Kortgene gebouwd, dat in 1745 aan de Broedergemeente kwam, wordt tot zendingsmuseum ingericht. De gemeente Zeist staat het kosteloos aan de E.B.G. af.

In verband met de herdenking van den 200-jarigen zendingsarbeid door de E. B. G. is te 's-Gravenhage een comité opgericht, om geld voor de voortzetting van den arbeid, die bijna twee eeuwen door de Broedergemeente te Herrnhut werd bekostigd, bijeen te brengen. In Sept. zal er een jubileumtentoonstelling worden gehouden van voorwerpen uit Suriname afkomstig. Voorzitter van het Haagsche comité is dr. ir. H. G. van Beusekom, secretaresse: mej. W. P. Montyn, Juliana van Stolberglaan 100.

Curaçao

De rechtspraak op de bovenwindsche eilanden.

Het is jarenlang een getob geweest met de rechtsbedeeling van de bovenwindsche eilanden. De gezaghebber-kantonrechter-voorzitter van den raad van justitie was zeker een zuinig hulpmiddel in de rechtsspraak maar tegelijk een ten eenen male ondeugdelijk middel. Veel willen wij er niet van zeggen. De zaak is grondig herzien en tot een ook zuinige maar tevens bevredigende oplossing gebracht, toen bij de nieuwe rechterlijke organisatie in 1919 een der leden van het hof van justitie gequalificeerd werd als ommegeand kantonrechter op de bovenwindsche eilanden. Zoo kreeg men daar, wat men nimmer tevoren gehad had, een onafhankelijk deskundig magistraat. Hij heeft het niet druk. Het laatste verslag, dat op dit oogenblik tot onze beschikking staat, vermeldt over 1930 op St. Martin de behandeling van 35 zaken, op St. Eustatius die van 11 zaken, terwijl op Saba geen zaken behandeld zijn. Wellicht is aan het naar verhouding groot aantal zaken op St. Martin niet vreemd, dat daar de rechter zijn standplaats heeft en dus gemakkelijk bereikbaar is. Het is begrijpelijk, en ook de vorm der rechtsbedeeling ginds leidt daartoe, dat de rechtspositie op de eilanden buiten Curaçao vooral veel heeft van die van den ouden vrederechter, van den onafhankelijken vertrouwdsman, die zonder aanzien van den persoon recht doet en bereid is in geschillen bemiddelend op te treden.

Een oogenblik schijnt het bedreigd te hebben, dat deze eilanden het eenige maanden zonder rechter zouden moeten doen. Het aantal leden van het hof is met den voorzitter 6; mr. Weitjens plaats is niet vervuld, mr. Van der Biesen zou met verlof gaan, mr. Duetz is op Aruba; blijven over mr. Ellis, mr. Polvliet en mr. Desertine voor de bezetting van het hof, de kanton-

Complete Woninginrichtingen

op termijnbetaling

Zeer voordeelrijke prijzen
Grote keuze. Begrotingen gratis

Speciale afdeling van Kleding voor Heeren,
Dames en Kinderen 5369

LOEB NOORDEINDE 107-109
DEN HAAG

W. J. Stokvis

Kon. Fabriek van Metaalwerken

Heerengracht 9, Den Haag

**SANITAIR
VERLICHTING
VERWARMING**

Grootste sortering — Laagste prijzen
5370

Ch. F. RIJKEN & Co.

Pianofabrikanten

5373

NOORDEINDE 154, DEN HAAG
Telefoon 112523 - Giro No. 31010

officieleveranciers

Alleen voor betere verhuizingen:

Stichting Nazorg

Den Haag

Kantoor: Zomerweg 139. Tel. 118436

Bijkantoor: Laan van Meerdervoort 338

Telefoon 392179 5391

HAAGSCHE

VERWARMINGSINDUSTRIE N.V.

Laan van Meerdervoort 508 - Telef. 392469

5373

CENTRALE VERWARMING

Gas-Installatie en Oliestookinrichting

DAAR ZIT 'N GENIEPIG HAARTJE
DAT HET UURWERK /TILHOUDT.
WJ REPAREREEN ALLE MERKEN
POL/- EN VESTZAK-HORLOGES
MET 12 MAANDEN GARANTIE

J. VAN WILLIGEN en ZONEN
HOEK PIET-HEIN - ZOUTMAN/TRAAT

Nieuwste Huis kino

ook in huur

Afwerken van films

N.V. FOCUSA FOTAX

Wagenstraat 60 en
Lange Poten 9a
5016

TH. P. SCHRIJVER

Loodgieter, Zinkwerker en Metselaar

Houtmarkt 38-39 - Den Haag

Telefoon 117860 - Giro 152874

Aanleg voor Gas- en Waterleiding. Plaatsen
van Baden, Geysers, Sanitaire Closets,
Fonteynen en Electricische Geleidingen.
5017

MEERPOEL
heeft méér keus

PRINS HENDRIKSTR. 153. TEL. 334853
FILIALEN: HEERENGRACHT 44 a. TEL. 114173
COPERNICUSSTRAAT 123. HOEK BEEL. TEL. 333128

Uw adres voor:

Edison-, Crystalphone-
en Philips-
Apparaten en Luidsprekers

Kunstzaal Edison

's-Gravenhage, Pleats 24. Tel. 3540

Dit zijn Uwe adressen!!!

rechtersplaatsen op Curaçao, Bonaire en de bovenwindsche eilanden. In de laatste *Amigoe* lezen wij nu echter, dat de heer Desertine naar de bovenwindsche eilanden gaat. Op de benedenwindsche eilanden zal men het dus met drie leden van het hof moeten doen. Wij begrijpen, dat het moeilijk is, maar vinden de oplossing van twee kwaden de minste.

Op de begroting voor 1934 is geld voor vijf leden uitgetrokken.

Prof. Van Vollenhoven. †

Ook op Curaçao zal het overlijden van dezen geleerde met weemoed vernomen worden. Bij zijn onderwijs en in geschriften schonk hij steeds veel aandacht aan Curaçao, dat hij uit eigen aanschouwing kende, sinds hij daar in 1912 een bezoek bracht.

Curaçaosche scheepvaartmaatschappij.

Naar wij uit Curaçao vernemen, is er eenige verbetering gekomen in de voorwaarden, waarop het personeel der Curaçaosche scheepvaartmaatschappij wordt aangenomen. Tot nog toe werd door de maatschappij de overtocht voor familieleden der C. S. Mers gedragen, indien

deze vijf jaren achtereen op Curaçao in dienst waren. Dit is nu teruggebracht tot 4 jaar. Bovendien zullen waarschijnlijk in de toekomst meer kapiteins en eerste machinisten huizen in Emmastad toegewezen worden dan tot heden het geval was, in verband waarmee eenig administratief personeel van de C. P. I. M. naar Julianadorp zou moeten verhuizen.

Recht van initiatief.

Wij hebben zeker geen blijk van een groot geheugen gegeven, toen wij eenige weken geleden vroegen: wanneer heeft toch de Koloniale raad van zijn recht van initiatief gebruik gemaakt. Immers het is nog maar twee jaar geleden geweest, eigenlijk nog maar anderhalf jaar, dat het raadslid Van der Linde Schotborgh een voorstel deed tot wijziging van de Begrafenisverordening, die zonder afdelingsonderzoek door den raad werd aangenomen en, na goedkeuring door den gouverneur, in Publicatieblad 1931 no. 86 werd opgenomen. Aan een vriendelijke terechtwijzing danken wij deze oprisping van ons geheugen.

Uit den Verren Vreemde

Amnestie in de Fransche koloniën.

Medio Maart nam de Fransche Kamer van Afgevaardigden een beslissing inzake de amnestie aan veroordeelden in de Fransche koloniën, die vooral de aandacht heeft getrokken door de krachtige wijze, waarop de Minister van Koloniën, Albert Sarraut, is opgekomen tegen het voorstel, van socialistische en communistische zijde gedaan, om de spons over alle politieke veroordeelingen te halen.

Geen amnestie in den blinde, maar een stelsmatige toepassing van gezonde begrippen, aangepast aan de vastgelegde decreten. Een schifting overeenkomstig de wettelijke bepalingen. Hier een volledige amnestie. Daar geen kwijtschelding de plano, maar afzonderlijke gevallen. Bovendien bestaat gelegenheid om een opgelegde straf te verminderen in duur of gewicht.

Over Indochina sprekende zeide de Minister o.m., bekend is wat 't dagelijksche

zaad is geweest der oproerige bewegingen: het voortdurend prediken van opstand, zooals dit in Indochina plaats vond door slechte Franschen, die, meerendeels om niet te erkennen doeleinden, voortgingen de regeering en de vlag van hun land door den modder te halen, zoo argumenten ter beschikking stellend van de communisten voor hun campagnes.

In deze zijn slachtoffers en aanstichters te onderscheiden.

Een slecht afgemeten beweging van goederterendheid kan ernstige gevolgen hebben.

De door de regeering voorgestelde amnestie werd door de Kamer aangenomen, zonder verdere uitbreiding.

Timor Dilly als ballingsoord.

Wat wij twee weken geleden meldden over de Portugeesche bannelingen op Timor Dilly vergt eenige aanvulling. Wij lezen nu, dat daar 24 April werd verwacht het stoomschip Mosambique, om 270 bannelingen af te halen en naar Lissabon terug te voeren. De in Timor Dilly aanwezige Afrikaansche troepen zouden naar Mosambique worden terug gebracht. Volgens dit bericht zouden er dan nog een 80-tal gedeporteerden overblijven, die een nadere beslissing afwachten.

Een afgetreden G. G. over zich zelf.

De heer Theodor Roosevelt heeft, met mevrouw Roosevelt, na zijn ambt van Gouverneur-Generaal van de Philippijnen neergelegd te hebben, de reis naar Amerika gemaakt via Makassar, Bali, Java. Per Amerikaansch jacht, de Arayat, te Makassar gekomen, stapten de reizigers daar over op de Tjibadak, van de Java-China-Japanlijn, aan boord van welk schip een medewerker van De *Locomotief* den afgetreden landvoogd kon interviewen. De *Loc.* van 31 Maart bevatte het uitvoerige verhaal, waaraan wij ontleenen wat Z.Exc. over zijn eigen bestuursperiode ten beste heeft gegeven.

Hij aanvaardde zijn hoog ambt den 29en Februari 1932. Voordien was hij G.-G. van Portorico.

Het begrootingsjaar 1931 sloot met een nadeelig saldo van ruim 7.000.000 pesos. Door bezuiniging en bestuursreorganisatie bleek 't mogelijk het deficit voor 1932 te ontloopen. 't Afgelopen jaar bracht een surplus van ruim 1.000.000 pesos.

Door vele dienstreizen, vooral als week-end, bezocht hij 40 van 41 provincies.

De kleine boeren moesten worden geholpen, verschuldigde landhuren konden niet worden opgebracht. De wetgevende macht heeft uitstel van betaling verleend. Tegelijkertijd hebben de overheden de bevolking aangespoord tot het steunen van de regeering door de belastingen te voldoen. Dit heeft tot verrassend gunstige uitkomsten geleid.

De eigen industrie moet worden aangewakkerd. Een zeer groot deel der ingevoerde (ruim 20.000.000 pesos) katoenen goederen kan in het land zelf worden vervaardigd. Maar kapitaal ontbreekt.

Tegen het euvel van den woeker is streng opgetreden, middels zware straffen, en door een ruimere credietverstrekking.

De vrijstelling van invoerrechten in de Ver. Staten geeft aan de Philippijnen een groot voordeel, voor coprah, rijst, tabak, hennep, en in 't bijzonder voor suiker. Het verkrijgen van onafhankelijkheid kan daarom nooit in het financieel voordeel van de Philippijnen zijn.

Over de machtsverhoudingen in het Verre Oosten liet hij zich liever niet uit, hij zal hierover in publicaties nader wel eens meer vertellen.

De heer Roosevelt trad af als G.G., omdat hij tot een andere partij behoort dan zijn familielid, de President van de Ver. Staten. Dit is Amerikaansch politiek gebruik.

Hij besloot het interview met een herinnering aan zijn Nederlandsche origine.

Zoo juist verschenen

Ons geïllustreerd boekje

„Zomerreizen”

GRATIS op AL ONZE KANTOREN verkrijgbaar.

LISSONE — LINDEMAN

AMSTERDAM: Leidschestraat 10 — Dam 5
ROTTERDAM: Noordblaak 13
ARNHEM: Bakkerstraat 7

DEN HAAG: Groenmarkt 22
HAARLEM: Barteliorisstraat 3
UTRECHT: Janskerkhof 11
LEEWARDEN: Nieuwestad 55

5033

DE NEDERLANDSCHE REISBUREAUX

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Apeldoorn.

Tocht naar Radio Kootwijk op 24 Mei 1933.

Wij zijn gelukkig in staat nog 't volgende mede te deelen: Vertrek 1½ uur van 't postkantoor — pl.m. 2¼ aan 't gebouw; rondgang tot pl.m. 3½; daarna thé. Wandeling naar Gerritsflesch en tot slot autotocht over de midden-Veluwe. Ongeveer 5½ weer voor 't postkantoor. Kosten, alles inbegrepen, f 2,— per persoon. Minimum aantal deelnemers 30. (Er zijn er reeds, die zich opgaven). Aangifte, door gireeren van het bedrag met opgave van naam en adres, liefst zoo spoedig mogelijk, uiterlijk op 14 Mei. Zegt het voort!

De Secretaris

J. C. BAARS, postgiro 93038.

Afdeeling Nijmegen.

Bij voldoende deelneming zal Vrijdag 26 Mei a.s. onder deskundige leiding een excursie worden gehouden naar het Koloniaal Instituut te Amsterdam.

Zowel leden als niet-leden kunnen zich hiervoor opgeven vóór 20 Mei met gelijktijdige storting van f 2,78 (retour IIIde klas Nijmegen—Amsterdam) bij den Penningmeester L. Röpcke, Driehuizerweg 84. Giro 6478.

Indien tenminste 10 personen (spoorkosten f 2,78) deelnemen, moet gezamenlijk worden gereisd; indien tenminsten 25 personen (spoorkosten f 2,27) zich opgeven, behoeven de deelnemers slechts de heenreis gezamenlijk te doen en kan de terugreis desgewenscht met een trein naar keuze worden afgelegd.

In het restaurant van het Museum kan de lunch worden gebruikt. Voor een z.g. twaalf-uurtje bedraagt de prijs f 0,75 (kop koffie of thee inbegrepen).

Het uur van vertrek zal nog nader worden bekend gemaakt. Plaats van verzamelen, het Stationsplein.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Den heeren Secretarissen der afdeelingen, die hun jaarverslag nog niet hebben ingediend, wordt beleefd verzocht dit verslag alsnog te zenden aan het Algem. Secretariaat der Vereeniging, Smidswater 10 (nabij het Korte Voorhout), den Haag.

Informatie-bureau.

Het informatiebureau der Vereeniging, Smidswater 10, (nabij het Korte Voorhout), Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Georges Barthélémy †

Met groot leedwezen ontvingen wij den 4en dezer het telegrafisch bericht uit Parijs van het overlijden van den heer G. Barthélémy, President van de internationale federatie van „Coloniaux et anciens coloniaux”, de „F. I. C. A. C.”

De overledene was de oprichter en tot zijn

Nagekomen Berichten

dood toe de ziel dezer organisatie van welke ook het Nederlandsch Verbond van Koloniale Vereenigingen deel uitmaakt. Zijn heengaan is een groot verlies, ook voor het verbond in Nederland, dat zijn nagedachtenis in eere zal houden.

HET HOOFDBESTUUR.

Ter overdenking.

Aan hen, die de Kon. Vereeniging „Oost en West”, bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Kon. Vereeniging „Oost en West”, zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K.B. van 1 September 1927, No. 22, de som van . . . maanden na mijn overlijden vrij van alle kosten en rechten.

VAN DE REDACTIE.

Tentoonstelling Kurhaus

van Dinsdagavond 16 Mei tot Zondagavond 21 Mei. (Geopend 16/5: 20—22 uur, 17/5 t/m 21/5: 10.5—17.5 en 19.5—22 uur).

De Haagsche afdeeling der Nederlandsche Vereeniging van Huisvrouwen houdt bovenstaande tentoonstelling, waarin ook een kijkje wordt gegeven in het leven der Hollandsche huisvrouw in Indië.

Een volledig gemeubileerde Indische stadswoning op ware grootte wordt getoond, evenals foto's en films, Europeesche en Indische kunst gedurende de avonden, terwijl Boetaan voor den inwendigen mensch zorgt.

Ook amusemenen zullen niet ontbreken. De opbrengst zal ten goede komen aan het Haagsche en het Nederl.-Indische crisiscomité, ieder voor de helft.

Entree: leden van de Afd. Den Haag der Ned. Vereeniging van Huisvrouwen, op vertoon lidm.kaart 1933: f 0.35, voor niet-leden: f 0.50, voor kinderen beneden 12 jaar: f 0.15.

Vereenigde Octrooibureaux

Beëdigde Octrooibezorgers

H. J. Kooy - Ir. H. J. J. Weurman

Bezuidenhout 69 's-Gravenhage

Telefoon 772080 772081 772082

Aanvragen van Octrooien voor uitvindingen en deponeren van Handels- en Fabrieksmerken in alle landen. 5044

1e Jaargang.

Losse nummers 15 cent.

1933

De

Mystieke Wereld

Wetenschappelijk Tijdschrift over Moderne
Astrologie voor Nederland en Koloniën.

Abonnement f 3.40 p. jaar
voor Nederland, voor Bui-
tenland en Indië f 4.-
Giro No. 214908

Uitgever Dr. Practicus E.
A. P. Dzur, Voorburg Z.H.
Park Vronestein 62.
Telefoon 779299.

Advertentiën:
1-6 regels f 1.80
Iedere regel meer f 0.25

Een Belangrijke Uitgave!

voor alle

Vrienden der Occulte Wetenschappen

Dit tijdschrift verschijnt om de 14 dagen, en zal aan U alle werkelijke bewijzen brengen, van het positieve bestaan der Astrologie en de andere Occulte Wetenschappen. — De inhoud der uitgave van j.l.: Ik ben geboren. - Beschouwing over Astrologie. - De Zon in het teeken de Stier. - Komende gebeurtenissen met Raadgevingen voor iedereen. - De horoscoop v. Adolf Hitler. - Studio in Astrologie enz. enz. Voor inhoud van De Nieuwe Uitgave, zie de andere advertentie in deze Courant - en dan verder om de 14 dagen.

Aan alle zeer geachte Leden en Lezers van „Oost en West” zullen wij de laatste en nieuwe uitgave tegen inzending van 15 cent toezenden. Wie zich tot en met 21 Juni 1933 als abonné opgeeft, bekomt 40 cent reductie voor het eerste jaar.

De Mystieke Wereld is in geheel Nederland, in alle Kiosken en Boekhandels te bekomen, of door den Uitgever.

Ik hoop door deze uitgave van de Mystieke Wereld, aan alle vrienden der occulte wetenschappen een belangrijken dienst te bewijzen, indien zij de Astrologie willen kennen en begrijpen leeren, en dat zij een ruimeren kijk en gezonde kennis zullen opdoen in alles wat ons menschen tijdens ons aardsch leven een verbetering en geestelijke volmaaktheid zou kunnen brengen.

Met de beste wenschen voor U allen,

Hoogachtend,

E. A. P. DZUR

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië

F. C. Mabesoone, onderwijzer bij het O. L. O., Amsterdam-Z., 2e Jan Steenstr. 78.
L. J. Schoutens, idem, Heemstede, Esdoornlaan 7. N. C. H. Wijngaards, idem, Breda, Ridderstraat 25.

In Nederland aangekomen verlofongangers

H. A. Gerritsen, gediplomeerd gezaghebber bij het Binnenlandsch Bestuur, Hilversum, Kerkbrink 13; N. van der Pas, apostolisch prefect van Malang, R.-K. geestelijke van den 2en rang met den titel van pas-

toor te Malang, Oss (N.-B.), Carmelklooster; mr. E. J. van der Laan, controleur bij het Binnenlandsch Bestuur, Groningen, Prof. Rankestraat 51a; D. van der Klits, technisch-directeur der Landsdrukkerij, Leiden, Stationsweg 45; H. A. P. Bakker, schoolhoofd bij het Openbaar Westersch Lager Onderwijs, Arnhem, Jac. Cremerstraat 73.

M. J. Priems, mulo-onderwijzer, Warnsveld

(Geld.); mej. S. Meiler, hoofdverpleegster bij den hospitaaldienst, H. Zwaardcroonstraat 34, Den Haag; mej. L. Prins, administratief-ambtenaar met den titel van adjunct-referendaris bij het dep. van B. B., Den Haag, Dunklerstraat 42; mej. E. Siebenga, verpleegster 1e kl. bij den dienst der Volksgezondheid, Vogelzangweg 15, Goes; A. Ph. Marteni, werktuigk. electrotechn. ambtenaar bij den dienst van den Mijnbouw, Rotterdam, Willem Buitenwechstraat 137a; H. P. Brussaard, schoolhoofd bij het O. W. L. O., Valkenboschlaan 652, Den Haag.

Ir. H. A. G. Hazeu, ing. 2e kl. b.d. dienst voor Waterkr. en Electriciteit, Wassenaar, Santhorstlaan 76, p.a. mevr. Hazeu. Mevr. C. J. C. van der Kodde, hoofdonderwijzeres bij het O.W.L.O., Tesserete (Zw.), Pension „Villa Mari”. Dr. K. J. Boeijsing, ass.-res. b.h. B.B., Appingedam, Dijkstraat, p.a. Mw. de Wed. J. A. Bouwes. W. Kooymans, molenaar bij 's Landsbaggerbedrijf, Sliedrecht, Julianastraat 3.

Mej. A. E. R. Lobbricht, onderwijzeres van bijstand b.h. O.G.L.O. te Paramaribo, p.a. mevr. L. Telting—Hahar te Amsterdam-West, Vespukcistraat 71 I.; Mej. E. J. C. Telting, idem, adres: idem.

Met Pensioen

J. W. de Visser, hoofdcommies b.d. P.I.T.-dienst, Den Haag, p.a. Ned. Handelsmij.

Leden van Oost en West!

Uw aangewezen adres is:

Electrische

Wasch- en Strijkinrichting

E. DE KONING 5272

Floris Heermalestraat 22 — UTRECHT

Postrekening 111296

Heeren Verlofgangers en Repatrieerenden :
U behoeft in Holland Uw 5253

„DIËNG” en

MAC GILLAVRY

Cigarettes niet te missen. Steeds voorradig bij

Sigarenmagazijn „DELI”, Den Haag

Laan van Meerdervoort 38. Telefoon 330001

Deze cigarettes zijn Import van zuivere Javatabak
Franco toezending door het geheele land

Rusthuis „MON REPOS” Juliana van Stolberglaan 78
Den Haag — Tel. 720444

Biedt ruime gelegenheid voor opname van rust-
behoevende, herstellende en bedlegerige patiënten.
Deskundige verpleging en geneeskundige hulp
aan het huis verbonden. Overigens keuze genees-
heer vrij. Dag en nacht verpleging. Prospectus
wordt op aanvraag gezonden. 5120

G. P. I. C.

Gemengde Personeel Inkoop Centrale

verkoopt Meubelen, Haarden, Tafelzilver
en Stofzuigers. Alles merkartikelen.

Leden van Oost en West 20% korting.

Bezoekt onze Showrooms

C. P. Thielestraat 24, Rotterdam

5403

Van onze Adverteerders

SEINPOST.

Ein Toller Einfall.

Paul Lüders, een jonge kunstschilder in München, behoort niet tot hen, die met aard-
sche goederen gezegend zijn. Zijn oom, Mi-
chael Lüders, was dertig jaar lang kunsthan-
delaar, heeft een kasteel, benevens een be-
roemde schilderijenverzameling, maar be-
schikt overigens ook niet over de noodige
contanten. Birnstiel daarentegen is nog steeds
kunsthandelaar en vaart natuurlijk in het-
zelfde financieele schuitje.

Oom Michael is van plan zijn slot aan
mister Miller, een rijken Engelschman, te
verkoopen, wiens dochter Mabel in München
studeert, daarin bijgestaan door Bob, een
vloten jongeling. Om den verkoop tot stand
te brengen, reist oom Michael naar Londen
en staat zijn neef toe, om gedurende zijn af-
wezigheid slot Birkenfels te bewonen, wat
voor Paul een besparing aan huur beteekent.
Birstiel heeft voor Paul een opdracht gekre-
gen: Een reclameplaat voor een wintersport-
hotel.

Op het terras van het slot begint hij te
schilderen, maar het ontbreekt hem aan een
bevallig model. Paul denkt aan zijn talloze
vriendinnetjes. De laatste was Anita, het
overmoedige danseresje, dat zoo amusant kon
jokken. Naar Birkenfels mag zij niet komen,
onder geen beding, dat heeft oom Michael
uitdrukkelijk verboden... maar reeds nadert
het onheil in de gedaante van Theo Müller,
manager van de tien beroemde Millergirls
en vader van de bekoorlijke Evelyn. Hij
ziet het reclamebiljet voor het terras, houdt
Birkenfels voor een wintersporthotel, treedt
binnen en verlangt kamers voor elf perso-
nen. Paul verwijst hem naar Birnstiel, die den
indruk heeft gekregen, dat Paul toegestemd
heeft en dus eenige kamers verhuurt. „Een
reuze-idee!” denkt Birnstiel en verhuurt vroo-
lijk verder. Er zijn kamers genoeg. Mijnheer
Wendolin, een man, die dringend rust nood-
ig heeft, huurt eveneens een kamer en
Evelyn arriveert met haar tien girls en een
verliefden kapelmeester, die in Evelyn's na-
bijheid steeds vergeet, dat hij getrouwd is.
Het huis wordt gauw vol, personeel wordt
in dienst genomen, de zaak bloeit.

Inmiddels voert oom Michael met Miller
besprekingen te Londen, die tot eerste re-
sultaat hebben, dat Miller zijn dochter Mabel
telegrafisch verzoekt, slot Birkenfels te be-
zichtigen. Haar vriend Bob moet natuurlijk
mee. Paul, die door oom Michael ook van
haar komst verwittigd is, houdt evenwel Eve-
lyn Müller voor de dochter van den rijken
Miller, aan wie de meest uitgezochte atten-
ties bewezen moeten worden. Daar zij bo-
vendien bekoorlijk is, wordt Paul prompt
op haar verliefd. Ook Evelyn blijkt voor
Paul niet ongevoelig te zijn.

Terwijl Paul bezig is, teere betrekkingen
zijn nieuwe gast aan te knopen, komt Anita,
die zich in München gruwelijk verveeld, bin-
nenwaaien. Paul is woedend. Bovendien is
hij jaloersch op den kapelmeester en Eve-
lyn is het op Anita. In het net van con-
flicten waarin Anita, Evelyn en Paul ver-
strikt zijn, raakt ook Mabel verward, die
met Bob incognito als Dr. Schmidt en vrouw
Birkenfels bezoekt. Mabel's vader en oom
Michael, die na een telefoontje vanuit Lon-
den tot hun groote verbazing met een kellner
gesproken hebben, besluiten onmiddellijk naar
het slot te reizen, om te zien, wat er eigen-
lijk aan de hand is.

Evelyn, die aan de hinderlijke attenties
van den verliefden kapelmeester wil ont-
komen, betreft heimelijk Birnstiel's kamer.
Paul, die door de plagerijen van de Miller-
girls niet slapen kan, vlucht eveneens in
Birstiel's kamer en vleit zich argeloos op
den divan neer, niet ver van Evelyn, die in
Birstiel's bed sluimert. Evelyn vindt hier-
in aanleiding Paul tegenover de Millergirls
en Mabel voor haar man uit te geven. Deze
onthulling kan Anita niet verdragen... zij
zoekt troost bij Bob, wat Mabel heel
prettig vindt, daar zij daardoor, nu haar
vader en oom Michael elk oogenblik kun-
nen komen, op makkelijke wijze van haar
pseudo-echtgenoot bevrijd is.

Mabel's vader heeft echter ook geen geld
meer om Birkenfels te koopen, maar Paul
en Evelyn weten er raad op: het slot blijft
hotel onder leiding van het jonge paar.

Een nieuwe uitgave.

Onder de advertentierubriek wordt aange-
kondigd de verschijning van een nieuw tijds-
chrift „De Mystieke Wereld”, gewijd aan de
Occulte Wetenschappen.

Mutatiestaat van 3 tot 10 Mei '33

Nieuwe Leden:

Mevrouw M. Pape—van Steenacker te Ab-
coude, Stationsstraat 31. (rekent tot de
Afd. Amsterdam).

Mr. C. J. Graadt van Roggen, Rotterdam,
Rochussenstraat 311 C.

Rectificatie H. Smit, Apeldoorn, Bosch weg 46.

R. I. P.

W. Collard, Oud-Luit-Kolonel Art. N.-I.L., Den Haag, Balistraat 92.

Adresveranderingen:

Mevrouw M. C. van Zeggelen, Amsterdam,
Valeriusplein, van: 5, naar: 8.

Mr. L. D. Vorstman, Advocaat en Procureur,
van: Scheveningen, Corn. Jolstraat 52,
naar: Haarlem, Kruisweg 68B rood.

Prof. Dr. J. H. Boeke, Leiden, van: Witte
Singel 6, naar: Morschsingel 9.

F. L. Pannekoek, van: Utrecht, Fred. Hen-
drikstraat 71 bis, naar: Schaerbeek bij
Brussel, Rue Royale St. Marie 76.

C. W. L. Cohen, Oud-Hoofd Kantoorhoofd
P.T.T., van: Lunteren, naar: Utrecht, Adr.
Bergerkade 38.

P. Vermeulen, Oud-Inspecteur van het Inl.

Voorgesteld door:

den Secretaris van de Afd. Amsterdam.

Mejuffrouw A. R. Gransberg te Rotterdam.

Onderwijs, Zeist, van: Homeruslaan 19,
naar: Wilhelminalaan 8.

J. Mijs, van: Epe naar: Arnhem, „Huize
Braam-Stêe”, Apeldoornsche Weg.

Dr. D. J. Weg, Arts, Leeuwarden, van:
Nieuwestad 142a, naar: Willemskade 8a.

Mevrouw W. S. Hoorweg—Schweinsberg-
van: Wassenaar, Gravenstraat 1, naar: De
Haag, Roelofsstraat 133.

L. C. Heyting, Ass.-Resident, van: Den Haag,
Frankenslag 108, naar: Bandoeng, p.a. Ir.
J. J. Heyting, Tjikapajangweg 11a.

H. van der Mooren, Luit.-Kolonel N.-I.L.,
van: Soemenep naar: Wijk bij Heusden.